

Lezing

WONEN BIJ JEZELF

Breda, 14 oktober 1983

Zohra Noach

Lezing door Zohra Noach: Breda, 14 oktober 1983

WONEN BIJ JEZELF

Goedenavond dames en heren, ontwaakten zou ik zeggen.

Ontwaakt, wordt wakker. Het is een lied dat ik heb geschreven.

Antoine heeft er de muziek op gemaakt en George begeleidt. Wordt wakker.

Als ik zo naar u kijk, en velen van u herken ik, dan zie ik dat u eigenlijk al wakker bent geworden. Dit lied behelst misschien een dieper ontwaken.

Dit diepere ontwaken staat nu voor de deur, voor ieders deur.

En zij die reeds bezig zijn met het werk dat dit ontwaken ons ingeeft, zou ik willen toeroepen: ontwaak nu in je diepste zelf, ontwaak nu op die drempel waar je werkelijk die stof vanuit die geest kunt gaan bereiken, kunt realiseren.

Want daar zijn we nu aan toe.

Wij zijn al eeuwenlang bezig met wakker worden, we zijn al eeuwenlang bezig met broederschap, met naastenliefde, met christen zijn. In het fanatisme van onze godsdiensten, van de religies, van onze eigen menselijke behoeften, in het zo goed mogelijk willen zijn, zoals men innerlijk denkt te moeten zijn, hebben wij vele - ik zou niet willen zeggen fouten - maar toch vele overstappen gemaakt die wij niet hadden moeten maken. En nu, nu zijn wij zover dat wij de materie bijna als onze afgod beschouwen, dat wij door deze materie zodanig zijn gevangen, zodanig zijn vastgebonden, dat wij werkelijk tot een werkelijk innerlijk ontwaken moeten komen, willen wij niet dat deze materie ons totaal overmeestert.

In deze stichting 'Zorg Bewust voor het Leven' (Z.B.L.), in de drie woorden die ik anderhalf jaar geleden in mijn geest hoorde:

Zajin, zwaard des onderscheids; Beth, huis; Lamed, bewegen, wonen, prikkel.

Hebreeuwse woorden - ik ken geen Hebreeuws - in deze drie woorden, werd mij gezegd, ligt de redding van de mensheid besloten.

Die redding, dit klinkt ontzettend theatraal, grootscheeps, grootschalig,

deze redding begint bij de punt in onszelf; kleinschalig, heel klein in onszelf.

Dit betekent het wonen bij jezelf.

Deze redding betekent dat de mens in het eigen innerlijk ontdekt, herontdekt dat hij een afspiegeling van de "Holy Spirit of Nature", van de Geest Gods is.

En deze ontdekking, die hij eeuwenlang op alle mogelijke manieren heeft willen realiseren, soms meer, soms minder - onze grote heiligen, vele grote meesters in het oosten - deze ontdekking heeft de mens door de veelheid van inspiratie, van creativiteit en de verscheidenheid der vormen gebracht tot dat wat hij nu is.

Nu is de tijd aangebroken dat deze veelheid van vormen, dat deze veelheid van inspiratie, van creatie tot een geheel gebracht kan worden.

Niet dat dat "een erwtensoepe" moet worden; het moet zijn een zo groot besef van elk mens, van ieder volk over de hele wereld, dat daardoor de vernietiging die ons boven het hoofd hangt onmogelijk wordt gemaakt.

En deze vernietiging is reëel. Wij mensen maken de mogelijkheden die in de Akashakroniek aanwezig liggen.

Wij maken deze mogelijkheden tot feiten, óf niet. Wij kunnen ze ook reduceren. In de veelheid der vormen ligt de eenheid der waarheid verborgen, werd mij steeds weer gezegd. En in al deze jaren heb ik geleerd dat juist deze veelheid der vormen de mens heeft gemaakt tot wat hij nu is: creatief. De geest heeft zovele vensters; en al deze vensters waren nodig om inzicht te brengen bij de mensen. En nu is het inzicht blijven steken in ons verstand, in ons rationeel bewustzijn. En wij kunnen bijna niet meer de weg terug volgen naar het gevoel.

Het verstand dat ons tot grote hoogten heeft gebracht zal ons brengen tot vernietiging wanneer wij niet regulerend werken met ons gevoel en met onze wil. Werkelijk, God zij dank is er in de natuur een overlevingsinstinct.

In ieder mens, in de hele natuur. En daarom zien wij dat over de hele wereld, mensen, groeperingen beginnen te komen tot het inzicht, het begrip dat het zo niet verder kan en dat de mens terug moet naar zichzelf, terug moet naar die kleinschaligheid die hij zelf is. Deze kleinschaligheid, deze terugkeer naar jezelf is een weg vol obstakels. Want we zijn dit niet gewend.

We zijn gewend om grootscheeps te denken, grootschalig te zijn, ons te bewegen in mensenmassa's. En, we hebben de stilte verloren die ons kan brengen naar ons eigen innerlijk. Toch is er een verlangen in ieder van ons om te kunnen komen tot deze stilte in onszelf. Het is of er een kosmische wind waait over de wereld. Ieder mens wordt aangeraakt en voelt in zichzelf: er is nog meer, er is nog iets anders, het moet zo niet meer.

Ieder vertaalt dat op zijn wijze, op zijn manier vanuit zijn eigen achtergrond. In wezen is dat de redding, het werkelijke nieuwe, de vernieuwing die ons mensen nu te wachten staat, die wij zelf nu kunnen gaan creëren.

Wonen bij jezelf.

Wij zijn gewend om te kijken om ons heen. Wij kijken naar andere landen.

Wij hebben mensen van andere landen, van andere volken naar ons land toegehaald, om hier voor ons te werken. Wij kijken tussen de koffie en de thee door naar een bloedbad, we nemen nog een koekje op de ruïnes van Beiroet, of andere ruïnes, er zijn er zoveel. En wat zegt het ons nog? Het is zoveel, dat wij het niet meer kunnen verwerken.

Dus ons gevoel verkrampst zich, sluit zich af. Het is te veel.

Dit is logisch, dit is menselijk.

Maar wanneer wij ons daaraan overgeven en het daarbij laten zitten, verworden wij in onszelf.

Ik weet, ik voel, ik heb gehoord, de Meester heeft me laten zien, dat juist door dit tot werkelijk aan de lippen reikende water van niet meer kunnen verwerken van al deze ellende, van al deze wreedheid, van de verschrikkingen die ons dag in dag uit bestoken over de hele wereld, dat wij, juist nu wij aan dit water zijn toegekomen, tot een werkelijke zuivering in onszelf kunnen komen.

In Nederland zijn vele groeperingen, werken vele hulpverleners, therapeuten met bepaalde spirituele alternatieve energieën, in een bepaalde nieuwe vormgeving met mensen. Maar wat nog niet helemaal tot op de bodem van deze hulp is doorgedrongen is het besef van de werkelijke verbinding van de mens met de eigen God in hemzelf.

Dit besef, dat de mens in zichzelf dit goddelijk zijn heeft, kan een zodanige basis van eenheid vormen over de hele wereld - wanneer dit werkelijk tot in de diepste diepten consciëntieus en werkelijk consequent wordt begrepen en in het dagelijkse leven wordt doorgevoerd - dat dit begrip, deze eenheid de redding kan zijn. Ik bedoel niet begrip in de godsdiensten, niet in de nieuwe religies of in bepaalde mystieke groeperingen of hoe dan ook, ik bedoel begrip in iedere gewone eenvoudige mens dat hij een zo hoog wezen is, dat hij daaraan is verplicht de hoogste consequenties te verbinden.

Dat betekent dat hij een werkelijk en een diep zelfrespect en zelfliefde voor het eigen Zelf, mag, moet hebben.

Dit begrip is niet een losstaand gegeven, het heeft als oorzakelijk gevolg dat die ander, die naaste dit zelfde hoge wezen in zichzelf is. Dit houdt in dat wanneer men een werkelijk diep respect voor zichzelf heeft, liefde, dat men dat ook voor die ander moet hebben, daar men zichzelf anders verloochent.

Verloochen je dan jezelf?

Wij mensen verloochenen onszelf en elkaar omdat wij verblind zijn door de veelheid der vormen, door de veelheid, de verscheidenheid van inspiratie, van geloof, van godsdiensten.

Door deze veelheid, door deze verscheidenheid van vormgevingen, van werkelijke inspiratie, van werkelijk godsbegrip, zien wij door de bomen het bos niet meer. Daardoor zien wij niet dat in ieder mens, in iedere godsdienst, religie, in ieder mens zonder godsdienst of religie, die bloem bloeit van dat werkelijke godsbegrip.

Door deze verblindheid, die wij mensen hebben, menen wij uit onze hoogmoed, uit ons onbegrip, dat wij het recht hebben om die ander te veroordelen, de vinger op die ander te leggen, te zeggen dat die ander niet goed is, dat die het niet bij het juiste eind heeft. Dat heeft geleid, van eeuw tot eeuw, tot oorlogen, tot steeds meer wreedheid, tot steeds meer materie en gematerialiseerde wreedheid, tot wapenindustrieën, tot vernietigingsoorlogen.

Terwijl men elkaar niet eens kent vernietigt men toch.

Zonder dat men beseft dat door elke bom die valt, duizenden kinderen sterven, duizenden mensen ziek worden en invalide en krimpen van de pijn.

Aan de vooravond van de grote vredesdemonstratie in Den Haag, waar dan gedemonstreerd wordt tegen iets - wat nodig is om wakker te roepen, dat ben ik met u eens - roep ik op dat wij niet demonstreren tégen iets, maar dat wij demonstreren vóór iets. En in dit kleine land dat bekend staat om zijn vrijheidslievendheid, dat bekend staat om zijn creativiteit, om zijn voorop lopen in de maatschappij, in de volkeren, roep ik de mensen op om dan deze vrijheid, deze creativiteit positief te richten naar het eigen ik en dit te willen verbinden met anderen die ditzelfde, deze zelfde positieve gerichtheid naar zichzelf willen en kunnen plaatsen, opdat men in eenheid kan komen tot verandering.

Tegen iets zijn is nodig om te weten dat je dat niet wilt.

Maar alleen tegen iets zijn is niet voldoende, want het geeft geen soelaas hoe het dan wel moet. En denkt u vooral niet dat ik het weet hoor, helemaal niet.

Wat ik wel weet is, en dat is mij door zeer hoge geestelijke begeleiding gezegd, dat wanneer de mensen zich werkelijk positief willen gaan richten, in gezamenlijkheid, er absoluut een einde kan komen aan datgene wat wij ons zelf aandoen.

U zult u afvragen, waar wil ze dan verder naartoe. Is dit een zondagspreek?

Preken laat ik over aan hen die daartoe de bevoegdheid hebben.

Wat ik tot u te zeggen heb is: een appèl, een appèl aan uw hart, een appèl aan uw wil en een appèl aan uw logisch verstand. En vooral een zodanig appèl aan uw eigen godsbegrip in uzelf. Want waar haalt de mens van nu nog de kracht vandaan om zich te kunnen verzetten tegen alles wat op hem afkomt?

Wat kan in hem een basis zijn van een zo grote kracht, een basis zijn van een zo groot vertrouwen, van een werkelijk één willen zijn met zijn naaste?

Dat kan alleen in hemzelf een begrip zijn, wie en wat hij zelf is.

En dan kom ik weer terug op dat wonen bij jezelf. Wij zijn in onze conditioneringen, in onze maatschappelijke situaties onszelf kwijt geraakt;

wij zijn vervreemd van onszelf. Als je jezelf niet kent, dan kun je de ander niet herkennen. Mij is gezegd: waar het op aan komt is de mens te doen inzien, dat hij alleen in zichzelf werkelijk existeert als die "Divine Existence".

Dat dit gemeengoed moet worden.

Los van alle godsdiensten, religies, mystieken, wat dies meer zei.

Dat het zo diep in ons moet doordringen dat wij daardoor begrijpen: wij verloochenen onszelf wanneer wij die ander niet werkelijk herkennen, niet werkelijk die eerbied, dat respect durven, willen geven dat wij onszelf toch zeker moeten en kunnen geven.

In het eerste hoofdstuk van het boek dat ik aan het schrijven ben, mijn autobiografie, schreef ik dat wij als mensheid, als land, als volk zo ver moeten kunnen komen dat wij niet uitkeringen als aalmoezen hoeven te geven, dat ontwikkelingshulp op een ander wijze gegeven kan worden. Dat het geen ontwikkelingshulp is, maar een verlenen van begrip, een zodanige begeleiding dat deze ontwikkelingslanden tot zichzelf kunnen komen. In alles wat wij doen is eigenwaan, is denken van: ik weet het beter, ik heb het ware, ik ben het.... En nergens in onze cultuur, in onze conditionering, in onze maatschappij is: Jij. Jij weet het, jij bent het, jij hebt het. Wat heb jij mij te bieden, wat kun jij mij geven, wat is jouw visie? Het is jij en ik, wij.

In al deze jaren, moeizaam klimmend, uitglijdend, opnieuw klimmend, is mij duidelijk geworden dat al word je begeleid door hogere wezens, al krijg je lessen, dat je alleen maar een mens kunt zijn. Dat je al deze lessen, en al deze begeleiding, alles wat je hoort en mag doorgeven, dat je dat als die kleine mens zelf in je eigen leven eerst moet uitwerken. Dat je zelf als deze kleine mens dat in de stof moet verwerklijken. Want het heeft geen nut om al deze wijsheid, deze mystiek, deze esoterie, deze spiritualiteit, hier ergens zwevend te hebben. Het enige waar het op aan komt is niet de kennis van God, of van mystiek of van esoterie, maar is de verwerklijking in de stof van de kennis van God, van de mystiek, van de esoterie.

Velen van u die ik hier zie, zijn hulpverleners. Wanneer u die ander hulp verleent, verleent u dat dan vanuit uw Zelf? Verleent u deze hulp vanuit uw beter hoger weten, uw hogere kennis? Kunt u zover komen dat u deze ander, deze hulpvrager in zijn totale waarde laat, in zijn totaliteit van het ik-zijn zoals hij of zij is?

Kunt u zodanig hulpverlenen dat u die ander ontmoet daar waar uw eigen hogere wezen, uw eigen Ik, uw eigen hogere ik in verbinding treedt met die hulpvrager?

Dan geeft u optimaal die hulp waar die hulpvrager recht op heeft, omdat hij u heeft uitgezocht om hem of haar te helpen.

Hulpvrager die hier zit, als u naar die hulpverlener toegaat, gaat u daar dan naar toe en gooit u uzelf weg, acht u uzelf niet? Weet u dat u, ondanks dat u hulp nodig heeft, toch een hoger wezen bent, een godsbegrip in uzelf.

Wanneer u toestaat dat die hulpverlener te diep in uw eigen aura doordringt, te diep in uw eigen woning komt, dan vervreemdt u van uzelf en wordt u een klein verlengstukje van uw hulpverlener.

Omgekeerd, deze hulpverlener dringt dan te diep door in de aura van zijn hulpvrager en doet een zonde tegen de Geest. Een zonde tegen de Geest, want hij ontnemt die hulpvrager iets van het eigen unieke zijn, van zijn manier, zijn wijze van bestaan in dit leven. Daar heeft hij het recht niet toe.

En dit is dan maar in het klein, dit is kleinschalig. Zo draait die spiraal verder. Hoe gaan mensen dan grootschalig met elkaar om?

Dan zie je toch de mens niet meer. Dit nu is het euvel van onze tijd.

Om tot een teruggang te kunnen komen en ik bedoel een teruggang tot het kleine, tot die mens zelf, is een vernieuwing nodig.

Denkt u niet dat het Z.B.L. of dat ik, of dat wij u dat kunnen geven.

Wij kunnen misschien alleen zingen zoals Antoine doet: "Wordt wakker".

En wij kunnen alleen vragen om verzamelen, om bundeling.

Wij kunnen alleen vragen: wat is uw visie? Kom naar voren.

Laten wij samen spreken, laten wij samen mens zijn.

En laten wij van dit land een leefbaar land maken. Niet een land waar de oude mens, die zich zijn hele leven kapot heeft gewerkt voor zijn kinderen, nu van een aalmoes moet leven: en waar dan ook nog op gekort wordt.

In een land waar men leeft met een dubbele moraal. Waar de ene groepering boven de andere wordt bevoordeeld. In een land waar niet doordringt dat juist daar waar de grootschaligheid ook materieel is vertegenwoordigd, in de top van de salarissen, in de top van het bedrijfsleven, dat daar niet doordringt dat overall juist zij hun steentje zouden moeten bijdragen. Ik vraag u: is het dan niet de tijd dat wij mensen ons bundelen? U en ik, met onze wil, met ons inzicht en vooral vanuit dat gevoel mens te zijn, vanuit dat gevoel dat die ander is net als wij, die goddelijkheid in zichzelf. Is het dan nu niet werkelijk de tijd dat wij werkelijk alles zullen doen om gezamenlijk tot een andere visie te kunnen komen, tot andere inzichten?

Niemand heeft de wijsheid in pacht. Wij reizen rond van stad tot stad om de twee weken. De week na de lezing komt dan een workshop met enkele mensen,

die bepaalde deskundigheid hebben in bepaalde aspecten van de maatschappij. Die weten het ook niet. Maar die willen vanuit hun achtergronden met de mensen in de zaal gaan werken aan een verandering, een absolute, reële, materiële, werkelijke stoffelijke verandering, die vanuit de geest, vanuit ons gevoel aan ons wordt doorgegeven, aan ons wordt voorgelegd. Aan ons mensen. In de opvoeding van het jonge kind kunnen wij nu al iets van deze vernieuwende ideeën, dit vernieuwende inzicht in onszelf, brengen. In een lied dat straks gezongen wordt, een beetje sprookjesachtig, wordt gezongen over de geest van de natuur. Wij zouden in de opvoeding van het jonge kind iets hiervan kunnen brengen: het begrip dat in alles wat is, de geest Gods, de geest der natuur aanwezig is.

Er zou in de sector van de verzorging, de verzorgingsdiensten, verandering kunnen komen. Een werkelijke zodanige reële verandering in het verzorgen van mensen, dat van die mens niet alleen zijn geval, zijn ziekte, zijn kwaal, zijn pijn, zijn wonden wordt verzorgd, maar dat vooral die mens wordt verzorgd. Want die mens, die pijn lijdt, die ziek is, die mens heeft menselijke warmte en gevoel nodig, die heeft aanraking nodig, heeft liefde nodig. En wie weet nog iets van liefde? We weten het wel, maar we durven niet of we kunnen niet.

Dit zijn twee aspecten en er zijn er nog zo veel, zo veel. Overal kunnen wij met vernieuwing, vanuit dit begrip, tot werkelijke reële veranderingen komen. Het kan, maar daar is moed voor nodig, daar is afzien van de lauwheid, die wij mensen over het algemeen hebben voor nodig. Wanneer wij straks naar huis gaan, is het weer klaar en hoeft het niet meer. Maar daar komen wij niet mee verder. Wij moeten, wanneer wij werkelijk, werkelijk begrijpen dat het zo niet meer verder kan, wij moeten zelf ingrijpen. Niemand anders kan het doen, niemand anders zal het doen. En dat hoeft niet vanuit een bepaalde ideologie te zijn, het hoeft niet vanuit een godsdienst, het hoeft niet vanuit een zalvend gepreek of vanuit een denken dat je de hemel moet gaan bestormen. Het hoeft alleen maar vanuit onze eigen menselijkheid.

Wat is de reden van ons bestaan, waarom bestaan wij, van leven tot leven? Ik geloof absoluut in reïncarnatie. Van leven tot leven, door de liefde Gods, hebben wij de kans en de gelegenheid om van onszelf werkelijke mensen te maken. Op de rode draad die van leven tot leven loopt, voor ieder van ons anders, komt het aan, daar komt het op neer. Niet wie of wat wij geweest zijn is relevant. Dat is niet belangrijk. Het enige belangrijke is: wat heeft het leven ons Nu te zeggen en welke rode draad in dit leven van Nu heeft ons ook in andere levens parten gespeeld? Wat herken je in jezelf, wat zijn je conditioneringen, wat overheerst je?

"Bondages" wordt er gezegd; wat zijn je knellende banden, wat is je verslaving in jezelf waar je niet aan kunt ontkomen? Waarom kun je je niet losmaken van dat wat je obsedeert, datgene wat je beheerst, datgene wat je zelf als negatief aanvoelt in jezelf.

Ik mag u zeggen dat in elk negatief gegeven, in elk negatief aspect van ons karakter, een hele grote positiviteit zit. Want het maakt ons bewust, het geeft ons de kans om bewust te worden van deze negativiteit. Het geeft ons de kans van vernieuwing, de kans op vernieuwing.

Waarom heeft de mensheid van leven tot leven de kans gekregen om zich te vernieuwen? Opdat zij eens uiteindelijk de stof, de materie, zodanig zal kunnen vergeestelijken, dat zij de materie niet meer nodig zal hebben en bevrijd zal zijn. Dat duurt dan nog X-jaren, ik weet niet hoeveel. Wat ik wel weet is dat wij in dit huidige leven met deze gegevens moeten werken.

Reïncarnatie. Men werkt nu veel met regressietherapieën, die soms heel goed zijn. Niet altijd. Men moet voorzichtig zijn met deze therapieën. Niet juist die emoties boven halen, die beter niet in dit leven boven hadden kunnen komen, daar zij de mens nog meer zal verzwaren en beheersen. Aan de andere kant kan de regressietherapie heel duidelijk een mens tot inzicht brengen in zichzelf.

U die niet gelooft in reïncarnatie - het hoeft niet, ik leg het maar aan uw voeten - u hoeft het niet te geloven. Elk mens is vrij om datgene tot zich te nemen dat hij of zij van belang acht voor hem of haarzelf, dat is vrijheid van geest. Dus u hoeft niet te accepteren wat ik hier zeg. Wel bied ik u aan, vraag ik u: denk na over wat u is gegeven. Het is niet om u in een bepaalde richting te duwen of te brengen, het is niet om u bepaalde zienswijzen op te dringen. Het is om met alle macht en alle kracht een ieder wakker te roepen: mens herken toch jezelf en herken die ander. Ga samenwerken en kom met ideeën. Kom met een nieuwe visie, kom met inspiratie, kom met uw eigen creativiteit.

Wij gaan van stad tot stad. Wanneer overal een keten zou kunnen komen van mensen, die werkelijk zo willen leven, vernieuwend willen werken, dan moet er een verandering in uzelf kunnen komen, in uw eigen leven, in uw gevoelsleven, in uw ervaringswereld, maar ook in uw gewone materiële stoffelijke wereld. Daardoor kunnen wij komen tot een maatschappij waarin je niet bang hoeft te zijn dat als je hier de kerk uit gaat, dat je dan beroofd wordt en op je hoofd geslagen wordt. Dat hebben wij zelf in onze hand.

Ik heb het gevoel dat ik nu aan het einde ben gekomen van deze lezing.

Ik zie bij u heel veel vragen, uitroepetekens, vraagtekens.

Het golft zo om u heen. En ik zou u willen zeggen: Kom straks met uw uitroeptekens en uw vraagtekens, kom dan met uw visie, kom dan met uw inspiratie, met uw creativiteit. En laten we in godsnaam samen doen. Laten we ons dan gaan bezinnen hoe we het werkelijk moeten doen. Geen gepraat, er is al zoveel gepraat; ik praat ook veel teveel. Laten we het dan gaan doen.

Dank u wel.

Antoine zal nog een lied zingen. Na dit lied, zou ik u willen vragen om met mij even in stilte te zijn en te komen tot een innerlijke vrijheid in uzelf, tot een werkelijk wonen in uzelf.

Visualisatie

Wanneer u dit wilt, gaat u dan met mij mee op reis in de gebieden van uw eigen geest. Wanneer u dit niet wilt, kruist u uw armen en uw benen, en trekt u een muur tussen u en mij in uw geest. Dan hoeft u niet mee. Wanneer u het wel wilt, zet uw handen open in uw schoot, uw voeten naast elkaar en probeer in uzelf tot een punt van stilte te komen.

Woon in uzelf, in uw eigen huis en zie hoe u met elkaar en met mij een verbinding vormt. En dat wij op weg zijn, weg uit deze koude kerk, uit deze harde stoelen, op weg zijn naar een warmer oord waar de kleuren fel, warm en diep zijn. Een felrood, een felgeel, een grasgroen, een helder blauw. En wij kijken naar elkaar en zien dat wij allen bezielde zijn van hetzelfde: willen wonen in het eigen huis, willen komen tot het licht in onszelf.

En wij gaan verder, want de weg is nog lang. En wij komen in een gebied waar een rivier stroomt, met zilveren druppels. We zien in die rivier en om die rivier heen, hoe de natuurgeesten spelen, dansen, alleen maar gelukkig zijn omdat ze in zich weten het goddelijk Zijn. Zij vragen niets, zij willen niets, zij zijn. En wij kijken naar hen en voelen ons zo oud en zo moe. Wij willen zoveel, wij moeten zoveel. Waar is onze stilte, waar is ons huis?

En wij verfrissen ons met dit water en wij trekken verder. En wij komen nu in een gebied waar de kleuren zeer fijn zijn, teder. Heel stil, zo stil dat wij voelen dat wij nu het werkelijke Zijn bereiken. De stilte van het zijn in onszelf. En een gevoel van geluk komt over ons en wij raken onze spanningen kwijt; wij voelen ons jonger, niet meer zo moe.

En wij zouden willen dansen, lichtvoetig als de natuurgeesten. En wij zijn blij, en we gaan verder en wij zien dat wij nu aan de voet van een heuvel zijn gekomen. En op die heuvel staat een kleine witte tempel. En die heuvel lijkt nog lang en ver en wij kijken. Durven wij het aan?

Maar de gezamenlijkheid, het weten dat in ieder van ons het zelfde verlangen schuilt, te mogen en te kunnen zijn in dat eigen huis, in dat eigen licht, dat sterkt ons, dat geeft ons kracht. Geen mens hoeft alleen te zijn. En wij lopen die heuvel op, langzaam, het lijkt zwaar. Maar het wordt steeds lichter wanneer wij kunnen loslaten, loslaten al onze spanningen, al onze emoties, al onze moeheid, al ons moeten, al ons willen. Steeds meer loslaten. En wij worden stil en stiller en wij hoeven niets meer.

Wij naderen de witte tempel en voor deze witte tempel brandt een helder vuur. En wij gaan bij dat vuur staan en willen ons warmen en dan horen wij een stem: "Werp al uw lasten, al uw zorgen, al uw pijnen in dit vuur, ont DOE u van alles wat uw begeerten u hebben ingegeven en wees stil en treedt met mij binnen in de tempel van uw geest, waarin u zult ontmoeten de Heer van het Licht. Het Licht dat in ieder van u in volle glorie aanwezig is."

Zo mag ik u dan doorgeven vanuit dit Licht, die energieën die u zelf oproept vanuit uw eigen innerlijk. En deze lichtenergieën zullen uw hart verwarmen, uw verstand belichten, uw eigen goddelijkheid tot realiteit maken in uzelf. Want u alleen heeft de kracht en heeft de macht om dit weten in uzelf tot een werkelijke glorie te kunnen maken.

.....

Dan keren wij langzaam terug.

Wij zijn verkwikt, versterkt, iets in ons is onvernietigbaar, onvernietigbaar, wat daar ook op af komt. Iets in ons is alleen van ons zelf, werkelijk alleen van ons zelf. En gesterkt door dit weten keren wij terug, de heuvel af, naar het werkelijke dagelijkse leven. En passeren dan de sfeer waar de kleuren heel zacht en teder waren, ragfijn, zilverwit.

En wij gaan verder en komen bij de rivier en zien de schitterende waterdruppels, "The Eternity", de eeuwigheid in iedere waterdruppel.

En we gaan verder en komen in het gebied waar de kleuren weer fel zijn en warm, zoals in ons leven onze emoties ons kunnen verwarmen of kunnen verschroeien. En we hebben zoveel kracht in ons, door deze terugblik in ons eigen huis, dat we ons niet meer hoeven te laten verschroeien door onze eigen emoties of door die van anderen, door hetgene dat men ons oplegt,

door hetgene dat wij begeren en wat wij willen en moeten. Want wij hebben in onszelf een innerlijke vrijheid, een eigen huis vol licht.

En u bent teruggekomen in deze nu iets warmer geworden kerk, op die misschien iets minder harde stoelen, en u gaat straks met mij samen, met de mensen van het panel komen tot een uitwisseling van uw inspiratie, van uw heilige eigen geest, opdat wij tezamen tot iets van vernieuwing, hoe klein ook, nu in deze avond kunnen komen.

Dank u wel.

Hartverwarmend en hopelijk ook verder verwarmend een lied van Antoine en George, "The house with the seven lights".

Vraag: Ik las in het boek dat je als vrouw je eigen geestkracht moet ontwikkelen los van de emotionele gebondenheden aan de man. Ik heb het gevoel veel alleen te moeten zijn om rust en vrede in mezelf te ontwikkelen zodat die kracht kan ontstaan. Is het dat, dat door die zin bedoeld wordt?

Zohra: Die zin komt uit de lezing van de vrouw, is voor de vrouw. Een ander aspect van deze avond dat ik nog niet naar voren had gehaald is het vrouw-zijn in de maatschappij van nu.

Eeuwenlang heeft de vrouw zichzelf, haar vrouw-zijn onderworpen aan de man. De man deed het, maar dat kon de man doen omdat de vrouw dat zelf zo wilde en daar de aanleiding toe gaf. Dus de bijbehorende trilling uitzond waarop die man kon antwoorden met die overheersing, met die beheersing.

Even niet boos worden, mannen.

Dit is nu aan het veranderen. De vrouw wordt zich bewust van het eigen zijn, van het wonen in haar eigen huis. Ze mag in haar eigen huis wonen, ze mag die vrouw zijn. Ze hoeft niet te zijn een duplicaat van de man. Ze hoeft niet te zijn een vrouwelijk wezen met een sausje van mannelijkheid. Zij móet, zij mag, maar vooral moet zichzelf zijn, deze vrouw, die zij in zichzelf is.

De vrouw heeft in zichzelf mannelijke aspecten die zij nu aan het ontwikkelen is. Zonder dat ze daarom in de materie mannelijk moet zijn.

Het is een vergissing van de vrouw van nu, dat zij denkt dat zij haar mannelijke aspecten, haar geestkracht, haar denkkracht zo moet gaan vermaterialisering als

iets mannelijks zijnde, zodat zij daardoor haar vrouwelijkheid verliest en een soort duplicaat mannetje gaat worden. Dat is niet de bedoeling.

Vraag: Moet zij vooral tederheid en mededogen ontwikkelen, of is het eerder die geestkracht?

Zohra: De vrouw heeft van nature deze tederheid en mededogen in haar eigen pakket, in haar eigen huis. Dat is haar bed en haar stoel, om het maar even heel materieel te zeggen.

De geestkracht is mannelijk; ik hoop dat de vrouwen nu niet boos worden.

Toch is het echt zo, de geestkracht is mannelijk.

De diepste mystieke oorzaak van de onderworpenheid van de vrouw aan de man komt uit het verlangen van de vrouw één te worden met deze mannelijke geestkracht in haarzelf, dus ván haarzélf.

Dat komt vervormd in de materie terecht, waardoor de vrouw dan meent, voelt, denkt, dat zij onderworpen moet zijn aan de man, emotioneel dus.

Dit is zo eeuwenlang doorgegaan en nu begint het te dagen, dat de vrouw in zichzelf met deze mannelijke geestkracht een eenheid kan worden zonder dat zij dit verlangen naar deze eenheid emotioneel moet gaan verbinden aan een onderworpenheid en een gebondenheid aan de man, de stoffelijke man.

Wel een verbondenheid met die stoffelijke man.

Die geestkracht in zichzelf moet die vrouw ontwikkelen, ja inderdaad.

Maar die moet zij ontwikkelen met haar eigen unieke vrouw-zijn, met haar eigen mogelijkheden tot tederheid, tot mededogen, tot liefde en tot werkelijke dienstbaarheid. Dat wil weer niet zeggen dat die vrouw dienstbaar aan de man moet zijn. Begrijp je dit? Als je doorvraagt komt er nog meer antwoord.

Ik zie een heleboel vrouwen zo zitten. Kom op vrouwen.

Vraag: Nou, misschien heb ik u niet helemaal goed begrepen. Bedoelde u te zeggen dat de vrouw de geestkracht aan de man moet ontwikkelen of ...

Zohra: God schiep de mens, vrouw en man.

Geestkracht in beiden vertegenwoordigd, ziel in beiden vertegenwoordigd.

De ziel is het vrouwelijk aspect, dat de mens heeft. De geest is het mannelijk aspect. In de man is het zielsaspect, het vrouwelijk aspect, te weinig ontwikkeld.

In de vrouw is het mannelijk aspect, de geestkracht te weinig ontwikkeld.

Dus de mens kan van beide kanten leren wat hemzelf of haarzelf ontbreekt.

Dat de verscheidenheid van inspiratie, van creativiteit, van zijn een verbintenis kan aangaan, een verbondenheid kan zijn waardoor er een eenheid ontstaat.

Dat is eigenlijk de strekking van de lezing geweest.

U gaat het nu op het vrouw- en manzijn richten. Dat is erg goed, want dat kwam nog niet aan bod. Wanneer in de man het mannelijk ego vanuit de ziel wordt gevoed, wanneer zijn geestkracht in zijn ziel komt en hij toestaat dat zijn ego, zijn persoonlijkheid gevoed wordt met die geestkracht door zijn ziel heen, dan krijgt de man een zodanig vrouwelijk ontwikkeld, bloeiend innerlijk aspect, dat hij kan opbrengen reële stoffelijke tederheid en mededogen.

Nu komt die geestkracht vervormd in zijn ego terecht en leidt hem alleen maar tot beheersing, tot overheersing, tot zelfbevestiging, tot groot willen zijn, kracht, vechten, zijn man-zijn willen bewijzen.

Wanneer de vrouw haar mannelijk aspect, haar geestkracht in zichzelf door haar ziel, gevoed door de ziel in dat ego, de persoonlijkheid laat komen, toestaat te komen, dan zal zij eindelijk kunnen loslaten het onwaarachtige vrouw-zijn dat zij eeuwenlang heeft gehad.

Het lieve vrouwtje, het huissloofje, de bedgenote, de huishoudster.

Ja mijn heer gemaal (dit is mijn heer gemaal). Dan kan zij dus komen tot haar werkelijke vrouw-zijn, in alle schoonheid, in alle waarachtigheid en in alle hoogheid daarvan. Alsjeblieft vrouwen en mannen.

Vraag: Ik zag net om de hoek op een van de grafstenen staan: Catherine Zus en zo, huisvrouw van 1793.

Zohra: Ik wil hier nog even op doorgaan. Hoe moet je dat dan doen?

Want de rolpatronen zijn zo stevig verankerd in mannen en vrouwen.

Als je als vrouw je wilt ontworstelen. Ik kon het alleen maar door bij mijn man weg te gaan. Toen kon ik groeien. Maar ik kan me moeilijk voorstellen dat daarvoor elke vrouw bij de man weg moet gaan.

Vraag: Ik wil nog een ding zeggen: U wordt altijd aangekondigd met 'een gewone huisvrouw'. Ik zou zo graag willen dat het woordje gewoon daarvan af gelaten werd. Ik vind een huisvrouw niet zo gewoon. Het is zo'n enorme taak en er is zo'n onderwaardering van die taak. Mijn vraag is - ik zal even concreter worden nou - we hebben een mannelijk model van geestkracht, we hebben weinig vrouwelijke modellen van geestkracht omdat wij daar nog niet zo ver in geëvolueerd zijn. Hoe kun je je dan in een situatie die steeds een appèl doet op je negatieve vrouwelijke patronen die de maatschappij jou dwingt eigenlijk aan te nemen, waar je dan misschien mee akkoord bent gegaan, ontworstelen?

Kun je misschien zelf er iets van zeggen?

Zohra: Ik wil even terugkomen op dat 'gewone huisvrouw'. Ik heb niet het gevoel dat hij dat doet omdat hij het huisvrouw-zijn onderwaardeert. Het wil alleen maar benadrukken, dat ik niet een ongewone vrouw ben, een gek mens of een "Himmelhoch jauchzend" mens - soms ook wel "Zum Tode betrübt", maar goed - dat ik niet een vreemd wezen ben. Ik ben een gewone vrouw, gelijk aan jou. Dat wordt er mee bedoeld.

Vraag: Je hoort dat nooit bij een man: dit is een gewone ingenieur of dit is een gewone huisman. Dat zeggen ze niet. Het is altijd een vrouw die gewoon huisvrouw is, dat bedoel ik.

Zohra: Ik weet het. Toen ik hiermee begon en ontdekte dat de Meester die mij begeleidde een zo hoge Meester was, ben ik me half dood geschrokken. Ik heb dus gevraagd: in godsnaam waarom ik dan, dat hoef ik helemaal niet, ik ben een gewone huisvrouw, ik heb helemaal niet zoveel bijzondere kwaliteiten of zo, tenminste dat vind ik dan.

Toen werd er gezegd dat ik moest laten zien "hoe een vrouw meesterschap kan bereiken in zichzelf". Meesterschap in jezelf betekent dat je niet meer bepaald wordt in je denken en in je handelen door de emoties van je zelf of van anderen of door je conditioneringen. Nou zover ben ik echt nog niet hoor.

Ik heb mijn emoties ook. Maar ik ben dus klimmende daarheen.

Het moest heel duidelijk gezien worden, dat iedere gewone vrouw - mag ik het even zeggen - dit ook kan. Nu spreek ik dus als vrouw, niet als man.

Misschien wil een ander als man praten? Dit is dan mijn huisman.

René: Ik ben een gewone man. Ik geef les, ik verdien mijn leven en ik ga naar huis 's avonds; ik ben een gewone man. En ik kan ook een potje koken als het moet, natuurlijk.

Zohra: Hij is ook een man.

Vraag: Het doet me een genoegen dat ik toch herkend word als man.

Gelukkig heb ik thuis een gewone huisvrouw. Ik ben er ontzettend blij mee dat mijn vrouw die zware taak op zich heeft genomen om het huis waar ik toe behoor te runnen. Af en toe, als zij door omstandigheden wegvalt, probeer ik dat op te pakken. En dan ontdek ik steeds weer, dat ik het niet red. Ik kan het niet op de wijze zoals zij, in al die finesses. Juist vanuit die vrouwelijke intuïtie, juist die laatste hand eraan leggen.

Ik kan de zaak schoonmaken, betrekkelijk goed ordenen, maar juist dat typische vrouwelijke aspect dat er dan nog bij komt, lukt mij niet.

We hebben samen een voortreffelijk samenspel georganiseerd in de vijftien jaren dat wij getrouwd zijn; ik zou niet anders willen.

Gewoon is een ongewoon woord. Onderschat dat niet. Juist in het gewone ligt de grootste kracht, want daar ligt in besloten het begrip wonen. Ik denk dat we daar als gewone huisvrouw en toch ook als gewone huisman eigenlijk zeer blij mee kunnen zijn. Want daar is het gebrek aan.

Vraag: Een vraag bedenken is makkelijker dan hem uitspreken. Twee dingen die ik graag wilde zeggen. Ten eerste als we terugkomen op de reïncarnatie. Dat is toch wisselend, dat man en dat vrouw-zijn? Dat is in ieder leven, denk ik, toch weer anders. Dat kan toch op een gegeven moment een samenbundeling zijn van beide krachten.

U zei dat de geestkracht bij de man sterker zou zijn als bij de vrouw. Ik heb dat gevoel niet zo. Ik denk meer dat de meeste mensen - daar bedoel ik zowel man als vrouw mee - nog veel te emotie-gebonden zijn, stoffelijk gebonden zoals dat heet. Ik denk dat die ware geesteskracht maar bij heel weinig mensen een klein beetje aan het ontwaken is. Misschien is het gewoon een begripskwestie. Ik denk ook dat de zielekracht van de meeste mensen nog inderdaad stof gebonden is, nog niet geest gebonden, zoals dat heet. Want de ziel is toch eigenlijk het uitdrukkingsorgaan van de geest, tenminste zo zou het moeten gaan worden.

Vraag: Voor mij klinkt het verwarrend, dat de man een sterkere geesteskracht zou hebben en de vrouw meer ziel gebonden zou zijn. Ik heb het idee dat de meeste mensen nog helemaal niet aan hun geesteskracht toe zijn, maar dat we allemaal nog zielsgebonden zijn. Of astraal gebonden. Of hoe je dat ook wil noemen.

Zohra: Wat ik begrepen heb - u mag me corrigeren - is dat u vindt dat de mensen die te stoffelijk gebonden zijn, te veel aan de stof gebonden zijn, deze geestkracht niet door de ziel tot uitdrukking kunnen brengen in het ego.

Dat is natuurlijk helemaal waar.

Maar ik denk dat u "wij" moet zeggen, wij allemaal.

Wij doen dat allemaal, ieder vanuit onze eigen achtergronden en onze eigen subjectieve belevingsmogelijkheden. Waar het dus vooral in deze lezing om gaat, wat - hoop ik - in het hele land van belang zal zijn, is dat men begrijpt dat men die enorme geestkracht bezit. Ieder mens bezit die geestkracht.

Dat is het gelijke dus van ieder mens. En het unieke is de manier waarop men dat via zijn ziel, de voeding van zijn ziel, in zijn ego, in zijn persoonlijkheid tot werkelijkheid kan maken.

Dan heeft men dus zijn eigen unieke scala van mogelijkheden en beperkingen hoe men dat, op welke manier men dat in de stof kan brengen. Dat bedoelt u hè? Is dat het antwoord?

Vraag: Ja, ik denk dat het een veel moeilijker weg is, dan dat het vaak aangegeven wordt. Ik denk dat het een ontzettende moeilijke weg is om werkelijk in dat geestesland te komen.

Juist omdat we nog zo stof- en emotioneel gebonden zijn.

Vraag: Ik ben er van overtuigd, samen met jou, dat dat inderdaad een moeilijke weg is. Maar laten wij niet uit de weg gaan voor een moeilijke weg. We zijn hier namens de stichting Z.B.L. bezig om juist die weg te openen voor iedereen, die stoffelijk gebonden is. En laten we de moed er gewoon in blijven houden en het constant op onszelf blijven betrekken.

Zohra: Ik wilde daar iets aan toevoegen. Hij zegt dat wij dat vanuit het Z.B.L. doen. Begrijp het alsjeblieft niet verkeerd en denk alsjeblieft niet dat Z.B.L. het expliciet weet of zo. Het is in een samengaan vanuit dat wat wij hebben begrepen. Om het bij andere mensen ook te laten herkennen in zichzelf. Daar gaat het om. Dus niet wij hebben het of weten het, maar het gaat erom dat het herkend wordt. Want het is bij iedereen, het is niet van ons alleen. Het is bij iedereen. Deze geestkracht moeten wij dus nu met onze wil, met onze inzichten, dus met onze intelligentie, maar vooral vanuit ons gevoel, dat menselijke gevoel, tot werkelijkheid maken. Anders lukt het niet.

Alles wat tot nu toe is gebeurd: via ontwikkelingshulp, via de Verenigde Naties, is gebeurd vanuit inzicht, dus vanuit begrip, verstand. Maar het is gebonden aan begeerte. Want rijke landen dwingen armere landen tot een bepaalde acceptatie van deze ontwikkelingshulp om er of zelf beter van te worden en een monopolie te hebben of een machtspositie.

Ik wil graag dat René iets hierover vertelt. Hij doceert aan een academie voor studenten uit ontwikkelingslanden, gaat zelf vaak voor projecten van Unesco, F.A.O., naar ontwikkelingslanden toe en heeft daar een beetje meer inzicht in gekregen dan ik.

Ik weet niet waarom ik aldoor over die ontwikkelingshulp moet praten.

Ik denk dat het nodig is dat wij begrijpen wat wij die buitenlandse arbeiders en werknemers in ons land aandoen door ze niet onze werkelijke menselijkheid toe te staan. Dat wij niet weten wat een ontzettend onrecht en pijn en leed wij die mensen aandoen. Terwijl dit land zelf deze mensen heeft gevraagd te komen omdat we - grof gezegd - te beroerd waren om het vuile werk op te knappen. Hierin kan de menselijkheid werkelijkheid kan worden.

René: Ik vind ontwikkelingshulp of ontwikkelingshulp verlenen gewoon vieze woorden. Alsof wij dan zo nodig zo goed ontwikkeld zijn. Dat zijn we niet. Misschien weten we een paar dingen die de anderen niet weten, maar we moeten nooit vergeten dat zij ook allerlei dingen weten, die wij dan op onze beurt niet weten. Ik geloof dat de enige manier om met mensen van allerlei landen om te gaan - ik kom in aanraking met mensen van zo'n 115 verschillende nationaliteiten - is de manier van volledige gelijkwaardigheid.

In gelijkwaardigheid is het belangrijkste punt de waardigheid: we moeten de andere mensen in hun waardigheid laten, en zo op deze manier, op dit gelijke niveau, tegemoet komen.

Ik zeg ook aan onze studenten in colleges enz.: U hoeft niet te geloven wat ik u ga vertellen, ik ben hier niet bezig de heilige Bijbel of de Koran of de Thora te verkondigen of de Bhagavad Gita, voor als het Indiërs zijn.

Ik praat over wat ik denk dat in mijn gebied van de wetenschap goed is, maar als u komt met een argument zodat u kunt zeggen nou ik denk dat het zo moet zijn en niet zoals u zegt, kunnen we erover praten. We moeten mensen gelijk, helemaal gelijk, behandelen.

Er is geen ontwikkelingshulp.

Het is gewoon een uitwisseling.

Twee weken geleden hadden we in Marokko een protocol, een uitwisseling van knowhow, van kennis, niet van a naar b, het was gewoon een dialoog. Er moet dialoog zijn onder de mensen, want de mensen zijn ervoor geschapen om met elkaar te praten. Het gezegde hulpverlening vind ik ook zo vervelend, omdat verlenen betekent dat we verwachten dat het terugkomt.

We lenen iets en dat moeten we terug hebben later.

Dat is ook niet goed. We geven het of we geven het niet.

Dat is de liefde.

Vraag: Ik wilde u vragen hoe u denkt over de bijdrage van de kunst in de maatschappij. U hebt het verschil aangegeven tussen emoties en gevoel en ik dacht dat het erg belangrijk is om dat verschil ook in de kunst en in allerlei creatieve dingen tot uiting te brengen. Ik wilde vragen hoe u daarover dacht?

Zohra: Dat ben ik helemaal met u eens. Ik zou willen dat J. D. daar iets over vertelde, want hij doet veel aan bepaalde creativiteit.

J. D.: Ja. Dat is een bijzonder goed onderwerp. Want juist elk creatief proces houdt in zich dat je via dat kanaal al je emoties werkelijk kunt verwerklijken. En verwerken ook. Alles is goed.

Om daar een voorbeeld van te geven: ik heb thuis in mijn werkkamer een zandbak staan waar ik de dingen die ik voel, die ik zie, probeer tot uitdrukking te brengen. Maar het aardige is dat mijn jongste zoon, 8 jaar oud inmiddels, ook bezig is. Ik vind dat schitterend. Zelfs op het laagste niveau, heet het, kun je creatief bezig zijn. Ik wou dat iedereen - ik ben architect - ik wou dat alle architecten weer teruggestuurd werden naar de zandbak. Zodat ze de frustraties, die ze nu uitleven in onze maatschappij, daar kwijtraken. Om, als ze dat eenmaal kwijt zijn, hand in hand met alle andere mensen een nieuwe wereld op te bouwen. De kunst is een voortreffelijke vorm om tot iets te komen.

Zohra: Ik wilde hier iets aan toevoegen.

De mens van nu, in dit Aquariustijdperk, wordt aangeraakt door kosmische energieën. Die waren er natuurlijk altijd al en die had hij natuurlijk ook altijd al in zich, maar die kunnen nu ervaren worden - ik ga een nieuw woord lanceren - ervaarbaar worden. Dat komt omdat, zoals ik al zei, er een evenwicht in de natuur bestaat. De mens die tot een enorme hoogte van materialisatie is gekomen, staat nu zo aan de top daarvan, dat hij daardoor het evenwicht in de natuur verstoort. Dus grijpt de natuur in en de mens van nu begint het verlangen heel duidelijk te voelen - voelen is anders dan alleen maar weten in je hoofd - dat er meer is dan hetgeen hij om zich heen ziet en ervaart. Dat er binnen in hem zoveel is dat hij dat, met deze inspiratie van hemzelf, tot werkelijke creativiteit kan maken. Dus ook in de kunst.

Wij werken veel met kinderen, jonge kinderen. Het is mij opgevallen de laatste jaren dat heel veel jonge kinderen, wat men dan noemt paranormaal zijn. Paranormaal betekent alleen maar dat een mens een ervaringsmogelijkheid in zich heeft, die niet tot de materie behoort, beter gezegd die gedeeltelijk tot de materie behoort. Want die ervaringsmogelijkheid in zichzelf is al een gedeeltelijke materie. In onze huidige maatschappij wordt dat nog niet gewoon gevonden, dus noemt men het dan paranormaal. Maar in de jonge kinderen, vele jonge kinderen van nu, komt deze eigenschap, dit aspect steeds sterker naar voren. Dat heeft een hele grote betekenis voor de mensheid, want dit betekent dat de natuur zichzelf zodanig reguleert dat die mens, die zo verschrikkelijk is gematerialiseerd, nu weer tot inkeer, tot vergeestelijking kan komen. Dat is, zou ik haast willen zeggen, hulp vanuit de Kosmos.

Vraag: Zohra, ik wil even terugkomen op de vrouwelijke geestkracht. Omdat jijzelf ook al een heel proces daarin doorgemaakt hebt, zou ik het iets begrijpbaarder, iets concreter willen horen. Betekent het dat vrouwen moeten gaan studeren om het te gaan ontwikkelen of op hun ideeën moeten vertrouwen,

hun ideeën uitdragen? Mannen ontwikkelen hun geestkracht door studie en in de praktijk bezig zijn. Dan moeten wij toch ook dingen doen die mannen doen? Hoe zie jij dat? Ik zou er iets meer mee willen doen.

Zohra: Vrouwen moeten ook dingen doen die mannen doen wanneer hun lichamelijke én hun geestelijke constitutie hen dat toestaat. Ik heb gezien en gelezen dat in Rusland vrouwen stratenmaker zijn met zo'n pneumatische boor. Dat is slecht voor een vrouw. Haar voortplantingsorganen worden totaal verstoord. Het is überhaupt slecht voor een mens hoor, dat gedril en zo, dus ook voor de man, maar voor de vrouw specifiek. Dat zou een vrouw niet moeten doen. Waarom doet de vrouw dat? Dat is niet iets voor haar.

Dat doet zij om zichzelf te bevestigen: ik ben lekker net zo sterk en ik kan het net zo goed als jij, man. In wezen is dit nog net zo emotioneel gebonden als "Jawel heer gemaal, ik doe alles wat u zegt". Begrijp je dat? In wezen het zelfde. Alleen op een andere manier, alleen in een andere context. Dus ik denk dat de vrouw van nu ontzettend goed in zichzelf, niet alleen moet denken, maar vooral voelen: Wat ben ik toch bezig te doen, waarom moet ik die man toch na-apen? Ik heb het gevoel dat Antoine straks maar eens moet zingen: "Please man, please woman" moet zingen. Dit komt zo sterk naar voren.

Vraag: Een reactie op het punt wetenschapsuitoefening. Ik denk dat het mogelijk is dat die veel meer vervrouwelijkt. Prof. Dessauer heeft een boek geschreven: "De wetenschap van de rede, een poging tot criminosofie".

Niet -logie maar -Sofie. Daar zit veel meer het element wijsheid in.

Zij gaat daarbij ook in op het reïncarnatieprincipe; hoe zich dat ook door de wetenschap heen als een vertakking, door alles heen, kan tonen.

Ze geeft daarmee aan dat een wetenschapsbeoefening die gepaard gaat met intuïtie heel wel mogelijk is. Dat zou betekenen een vervrouwelijking van de wetenschap. Ik denk dat daarmee logos en gevoel tot eenheid komen.

De publicaties van Hanneke van Buren wijzen ook in die richting.

Zohra: Daar wou ik dan aan toevoegen dat die wijsheid, die Sofie dus, eigenlijk betekent: zielskunde, kennis van de ziel. En de vrouw heeft nou juist nauwer contact met de ziel. Uit hoofde van haar specifieke en ook materiële, stoffelijke vrouw-zijn. Dit is een enorm groot mystiek gegeven. Ik wil de man niet onderschatten, ik wil niet zeggen dat de man dat niet heeft. Maar in de man is die wijsheid vooral in de geestkracht ontwikkeld; te groot, te veel. Dus de man moet nu zijn zielskunde gaan ontwikkelen. De vrouw moet haar geestkracht gaan ontwikkelen, maar via haar ziel, waar zij het nauwste contact mee heeft, tot realiteit brengen.

Vraag: Is het niet zo dat we op het moment heel erg het man-zijn en het vrouw-zijn als een tegenstelling gebruiken, terwijl als je probeert wat dieper in jezelf door te dringen je uiteindelijk heel diep in jezelf terugkomt bij dezelfde bron. Dat wil dus zeggen dat zowel de man als de vrouw nu rondloopt in een bepaald rollenpatroon dat op het moment anders ligt dan misschien een paar honderd jaar geleden of een duizend jaar geleden, maar in principe dragen ze als kern allebei hetzelfde in zich. Als een mens via meditatie of via andere belevingen meer contact zoekt met zijn werkelijke innerlijk zal het hem niet zoveel uitmaken welke rol hij op dat moment speelt. Hij zal als mens zijn rol spelen en niet specifiek als vrouw of als man. Hij speelt zijn rol als mens; dat is het meest wezenlijke. Dat kan tot uiting komen in een rol als huisvrouw. Er zijn andere mogelijkheden tegenwoordig. Het streven ernaar is een uitstekende zaak, alleen laat het niet telkens terugkomen op diezelfde enorme tegenstrijdigheid, op dat vechten met elkaar. Want dat is niet nodig; we zijn gelijk, er is geen verschil. Het enige wat een man niet kan is kinderen baren. Dat is een zeer in de natuur liggend aspect. Maar in principe hebben we beiden dezelfde goddelijke vonk in ons zitten en kunnen we diezelfde goddelijke vonk uitdragen via de tijdsomstandigheden die we gekregen hebben; nu anders dan in de middeleeuwen en over vijftig jaar weer anders dan nu.

Zohra: Dit is waar. Ik wil daaraan toevoegen dat de vrouw en de man op weg zijn naar die eenheid, naar die totaliteit in zichzelf.

Maar daarvoor is nodig het inzicht, de ervaring, het beleven van zowel de vrouwelijkheid als de mannelijkheid.

De vrouw en de man zijn in de afgelopen eeuwen gestruikeld en ondergedoken en gevallen door hun vermeende - ik zeg vermeende - vrouwelijkheid en mannelijkheid. Want die waarachtige vrouwelijkheid en mannelijkheid is in beiden vertegenwoordigd. De mens zal pas tot God geraken wanneer hij beiden in zijn mens-zijn tot uiting kan brengen, wanneer de vrouw in haar zijn als mens op aarde die mannelijke geestkracht met haar vrouwelijke zielkunde tot werkelijkheid kan brengen. Wanneer de man zijn mannelijke verschijningsvorm, zijn hogere geestkracht met deze vrouwelijke zielkunde die hij ook in zichzelf heeft tot werkelijkheid in de stof kan brengen. Dan pas is hij als mens werkelijk mens en een afspiegeling van het goddelijke in de mens.

Vraag: Mag ik daar misschien nog even op verder gaan omdat ik eigenlijk in wil gaan op de vraag die de vraagstelster daarnet heel concreet stelde. Zij zei: Moet ik als vrouw, om me als vrouw waar te maken, op de loop gaan, van de echtgenoot weg, omdat ik me dan beter als vrouw kan manifesteren.

Ik zelf dacht dat het juist de kunst is om binnen de begrenzing van je mogelijkheden, binnen de begrenzing van het rollenpatroon datgene te ontwikkelen en datgene uit te dragen wat dat waarmaakt wat u net vertelde.

Niet op de loop gaan en niet een tegenstelling gaan creëren.

Niet je vrouw-zijn bewijzen door van je man weg te gaan en je man-zijn bewijzen door van je vrouw weg te gaan. Nee, probeer binnen die rol iets van datgene waar te maken waar we vanavond over gesproken hebben.

Ontdek daardoor dat je veel dichter bij elkaar komt te staan; dat die rollen maar iets tijdelijks zijn. Vader en zoon zijn en moeder en dochter zijn is ook iets typisch aards. Dat geldt in de Kosmos ook niet, daar ben je broeders onder mekaar. Het is een kleed dat je hier hebt.

Zohra: Ik hoef hier geen antwoord op te geven want dit was ook geen vraag, hier was het antwoord al in besloten. Misschien toch wel een humoristische noot hieraan is dat - en dat hoeft niemand te accepteren, te geloven, maar ik weet dat vanuit mijn subjectieve ervaringsmogelijkheden - de man en de vrouw van rol verwisselen in de levens die ze hebben. Alles is dus vrij relatief. De man moet in zijn man-zijn meesterschap behalen en de vrouw in haar vrouw-zijn. In andere levens draait dat weer om. Je moet in beide soort levens een bepaald soort meesterschap behalen. Dat is dat wonen in jezelf waar het om ging in deze lezing. Los van alles wat op je afkomt: je eigen begeertes, je eigen emoties. Ik bedoel heus niet dat je geen emoties meer mag hebben, maar je wordt er niet door bepaald. Het bepalen door je emoties maakt dat de mens handelt vanuit zijn begeerten. Daarom kunnen wij die knop niet omdraaien om de wereld te veranderen. Als dit inzicht groot genoeg is, de wil sterk genoeg is, en de mens door inkeer, met behulp van meditatie, met behulp van schoonheid, door kunst, door creativiteit bij zijn gevoel komt, dan pas kan hij dus die cirkel sluiten: het gevoel, die wil en dat inzicht. Dat is dan het samengaan.

Dan speelt geen rol meer of je man of vrouw bent; alleen dat je mens bent.

Vraag: Zohra, ik zou graag even verder ingaan op die emoties. Als je bijvoorbeeld een negatieve emotie op je af voelt komen en je constateert in jezelf dat je agressie voelt, probeer je dus in de plaats van die agressie iets positiefs als het ware in de plaats te stellen. Nu is mijn vraag: is dat dan geen verdringing van die agressie? Ga je op den duur je gevoelens niet verdringen?

Vraag: Verdringen is niet willen erkennen dat je een bepaald gevoel hebt. Er zit een ontkenningaspect bij; dan duw je het weg.

Als je agressie voelt, kun je wel proberen - vanuit het eerst voelen dat dat zo is, dat je kwaad wordt of kwaad bent - het om te vormen.

Dan transformeer je wat er is; dat is geen wegstoppen.
Dan verdwijnt het namelijk. Dat is een essentieel verschil.

Vraag: Ik zou er graag nog iets over vragen. Je voelt bijvoorbeeld de agressie in je of verdriet, en na een tijd heb je het gevoel dat je dat verwerkt hebt. Door nu met andere mensen te praten komt die agressie of dat verdriet, waarvan je dacht: dat die er niet meer was, weer omhoog. Plotseling voel je het weer door te praten met andere mensen. Is er dan geen verdringing geweest, vermits het terug naar boven komt?

Vraag: Het kunnen ik zou haast zeggen gevoelige plekken zijn in je psyche. Die plek wordt aangeraakt door een situatie of door er over te gaan praten. Dikwijls hangt het samen met een plek die nog heel pijnlijk is. Dat heeft dan te maken met het feit dat het nog niet goed verwerkt is, nog niet goed doorgewerkt heeft.

Vraag: Wij zijn zo geconditioneerd dat wij alles vanuit herinnering doen. Herinneringen brengen de meeste emoties en alles weer naar boven toe, terwijl het eigenlijk misschien wel verwerkt is. We vallen iedere keer weer terug op dat verleden. Ik denk dat zelfwaarneming daarin een ontzettend belangrijke rol speelt en dat die herinnering iedere keer juist funest is. Dat we iedere keer ons terug laten glijden in plaats van dat we in het hier en nu staan. Zo voel ik dat.

Vraag: Ja. Het is de kunst steeds vrijer te worden van die emoties die stammen uit een X-moment in het verleden. Dat komt voortdurend terug en trekt je terug, naar dat verleden toe. Het is de kunst steeds vrijer te worden in het nu, zoals je dat zelf ook aangeeft. Inderdaad, door een stuk zelfwaarneming. Daardoor kijk je naar die emotie, daardoor neem je al een stukje afstand. Daar zit de keus bij: ik wil niet langer beheerst worden, bepaald worden door kwaadheid, door verdriet, door noem maar op. Dat kan pas op het moment dat de grote "hap" eruit is kunnen komen. Dikwijls is er een opeenhoping die er op de een of andere manier toch uit moet om verwerkt te raken. Daarna glijdt het langzamerhand weg. De kracht van de emotie verdwijnt als je er niet meer aan toe geeft. Als je niet meer voortdurend zegt: nou daar kan ik me ontzettend kwaad om maken, dan zeg je al: ik Kán me er kwaad om maken, maar het hoeft niet. Je gaat steeds meer voelen dat je de keus hebt om in die emotie te gaan of niet.

René: Ik was bezig te denken aan agressie als vorm van energie. Als agressie op mij af komt, is dat een soort energietrilling. Je kan proberen dit te ontwijken,

je kan proberen dit weg te dringen, maar we hebben eens geleerd dat energie niet vergaat. Dus ik kan de energie ergens onder stoppen, maar onherroepelijk zal het weer naar boven komen. Je kan het wegstoppen, maar het kruipt ondergronds verder en het zal zich weer manifesteren; en misschien dubbel en dwars. Het is dus geen goede oplossing agressie weg te werken of agressie te negeren. Je moet er iets mee doen. Het is een vorm van energie, die op je af komt en die moet je dan transformeren, je moet er wat mee doen, nu.

Niet morgen, nú.

Het roept om een oplossing, het roept om een transformatie.

Door het toevoegen van eigen energie kan je op een gegeven ogenblik de golflengte transformeren, zodat het iets anders wordt.

Geen agressie meer, maar iets anders. Elk stuk agressie, elk stuk negativiteit heeft zijn positieve kant. Ik heb er een paar voor mezelf opgeschreven.

Laten we "werkeloosheid" nemen bijvoorbeeld: dat is een stuk negativiteit.

Maar "werkvrijheid" is positief. Agressie, iets negatiefs kun je transformeren tot een "drang tot activiteit", tot iets doen. Je kan zeggen, ik wil dat breken of ik wil dat niet breken, ik wil dat transformeren, ik wil er iets mee opbouwen.

Ik geloof dat we het zo moeten bekijken.

Alles moet positief omgedraaid worden.

Zohra: Ik wil daar aan toevoegen dat de werkelijke basis van agressie angst is. Angst vanuit herinneringen, vanuit het onderbewustzijn, van een niet jezelf kunnen zijn, geweest kunnen zijn; angst vanuit de liefdeloosheid zelf begaan of ondergaan. Agressie blijft in jezelf rondspoken, dus ook agressie van anderen aantrekken, zolang je in jezelf je niet bevrijd hebt van die angst; die angst die je vervreemdt van jezelf, die angst die maakt dat je jezelf niet herkent in je eigen huis. Angst is de moeder van alle negatieve aspecten in ons zijn, in ons onderbewustzijn. Angst ervaren wij eigenlijk de hele dag door.

De hele dag door komen er aanslagen op ons af om jezelf tot bewustzijn te brengen; dat je jezelf moet zijn en blijven. In allerlei mogelijke vormgevingen worden die aanslagen op ons gepleegd. Dat wordt "met opzet" gedaan, want je zendt die trilling uit en die ontvang je weer terug. Wanneer je van stap tot stap je kunt bevrijden van die angst dat je niet jezelf kunt zijn, zul je merken dat je andere trillingen uitzendt die ook andere trillingen oproepen. Het wordt langzaamaan positiever en dán kan het pas getransformeerd worden.

Vraag: Ik wil iets vragen over tweelingen. Heeft dat, gezien de reïncarnatiegedachte, een speciale betekenis? Ik ben namelijk geboren als één van een tweeling. En, nou ja, je komt tegelijkertijd terug op aarde.

Zohra: Ik wil graag dat T. daar eerst op antwoordt. Dan vul ik de mystieke betekenis daarvan aan.

T.: Twee mensen. Eeneiig of twee-eiig?

Vraag: Twee-eiig.

T.: Ik voel dat het duidelijk een betekenis heeft. Het duidt op een sterke verwantschap met je tweelingbroer of zus, dat je samen de sprong gewaagd hebt, zou ik zeggen.

Zohra: Ja. Ik hoor in mijn hoofd: identificatie vanuit schuldgevoel, vanuit liefdeloosheid. Die wil men dus in een zodanige totaliteit van verbondenheid in de stof uitwerken. Identificatie met elkaar. Dat woord "schuldgevoel" moet je niet zo zwaar opnemen hoor. Wat doen we allemaal wel niet in een leven. Ik wil niet dat het een vervelende nasmaak achterlaat. Het betekent een zodanige verbondenheid, identificatie dus, vanuit schuldgevoel - het blijft toch gezegd worden - vanuit schuldgevoel. Dus vanuit de liefdeloosheid aan elkaar begaan, hoe dan ook, nu tot een zodanige harmonie willen komen, dat het weer een eenheid wordt.

T.: Het is een verenging, die zo wie zo gebeurt bij broers en zussen. Het feit dat je in dezelfde gezinssituatie gebracht wordt geeft ook aan dat er sporen uit vroegere levens samenkomen. Soms verschillende sporen tegelijk. En dit is natuurlijk een heel nadrukkelijk samengaan.

Vraag: Ik kan hier iets van zeggen. Het kan gebeuren wanneer je in de kosmos bent en de twee samen naar de aarde gaan, samen bij dezelfde moeder terecht komen, dat al ben je een eeneiige tweeling, dat de ene een hoger trillingsgetal heeft, laat ik het zo maar zeggen, dan de ander. Maar je moet aan elkaar iets beleven, iets goed maken. Ik heb dit reëel meegemaakt kort geleden met een tweeling waarvan de ene al zeer ver is in haar ontwikkeling, positief, terwijl de ander nu momenteel nog in heel veel narigheid zeer negatief is.

Nu is juist die positieve kant van de tweeling naar die andere gegaan.

Nu gaan ze een stuk samen op, nu kunnen ze elkaar helpen, nu hebben ze het gevoel: ja, dit was het doel waarvoor we samen hier op aarde kwamen.

Om samen een heel stuk verder te komen ook in de kosmos, zou ik zeggen.

Zohra: Ja, dat klopt wel. Het betekent dat de schuld, die er bestaat, vereffend wordt door een zodanige verbondenheid, die een identificatie is, geeft, aan elkaar. Daardoor kan de negativiteit van de één door de ander opgelost worden. Dit is dus een geplande nederdaling, afdaling.

Vraag: Even terugkomend op het thema van vanavond: mensen, kom in actie en probeer in beweging te komen, nu met de vredesdemonstratie vlak voor de deur. Niet vechten tegen, maar zijn voor. Ik voel me daar heel erg verwant mee maar heb toch een machteloos gevoel: Je gaat daar in je eentje heen. Natuurlijk met een heel positief bedoeld gevoel. Zou je iets aan kunnen dragen over niet alleen de houding maar ook om daar toch aan deel te nemen. Positief.

J. D.: Als we de vrede in onszelf hebben gevonden dan pas kunnen wij demonstreren wat vrede werkelijk is. Dan hoeven wij niet zo nodig meer te vechten tegen kernbewapening of wat dan ook, maar dan kunnen we laten zien waar we mee bezig zijn. Dan "demonstreren" we dat die uitstraling die we hebben, wat er ook aan agressiviteit op dat moment aanwezig is, dat dat vredegevoel in ieder mens vele malen sterker is dan zeg maar dat tegengevoel. Het is een uiterst positieve houding om je ongeacht wat er ook gebeurt je toch positief te blijven opstellen in je eigen zijn. Wees gewoon jezelf. Maar in vrede.

René: Ik heb voor mezelf uitgemaakt dat de dreiging van de kernwapens voor mij de bevestiging is - een manifestatie zoals die te verwachten is op 29 oktober zal dat duidelijk maken - een bevestiging van de drang die onder de mensen leeft, de drang naar vrede. Je moet niet naar de kernwapens kijken, je moet je concentreren op die drang die daar leeft, op dat wat de mensen zeggen: vrede op aarde. Het is een oude kreet, maar het is nu nog steeds, nu nog meer actueel dan vroeger.

Zohra: Ik zou hieraan willen toevoegen dat het demonstreren op zich waardeloos zou zijn wanneer wij daar alleen maar naar toe gaan met een weten: ik ben er tegen. Dat heb ik zo-even in de lezing ook gezegd. Het heeft alleen waarde, kosmisch, qua energietrilling, in de materie, wanneer de mensen daar zijn vanuit een vertrouwen dat zij met hun eigen geestkracht, vanuit werkelijk inzicht in het eigen goddelijk zijn daar absoluut met de eigen wil een eind aan kunnen maken. Dit vertrouwen is een energie, deze gedachtekracht is energie.

Dit zijn trillingen die uitgestoten worden in de kosmos.

Zij roepen gelijke trillingen op. Wanneer je daar komt met eigenlijk alleen maar negatieve trillingen - ik wil niet, ik ben er tegen, anti - dan roept het zelfs negatieve trillingen op, waardoor het zich juist weer versterkt.

Dus waarmee je daar naar toe moet gaan is een vertrouwen in jezelf, in die ander naast jou dat het anders kan. In wezen ook vertrouwen in de Russen, in die materialistische Amerikanen, in al deze volkeren die schreeuwen om vrede met de wapens in de hand. Omdat wij het willen, omdat wij deze geestkracht in ons hebben, omdat wij leven vanuit ons gevoel dat die ander God is in zichzelf net zoals wij. Wanneer je zulke gedachtetrillingen uitzendt wordt dat opgepakt door gelijke trillingen. Ze voegen zich aaneen. Het kan over de hele wereld gaan. Nu al gaat er over de hele wereld een drang naar vernieuwing; die komt niet zomaar nergens vandaan. Die komt vanuit mensen, vanuit gedachtekracht, vanuit trillingen die mensen uitzenden! Deze drang tot vernieuwing kan steeds groter worden, kan materiële vormen aannemen, waardoor er werkelijke reële verandering kan komen. Begrijpt u? Alstublieft.

Vraag: Als je bezig bent met die emoties los te laten, in de vorm van therapieën - bijvoorbeeld bij ontladingsprocessen met agressie, je leeft het niet meer uit op de persoon die op dat moment je agressie opwekt maar je doet het door op een kussen te slaan - dan komen je negatieve energieën vrij. Waar gaan die naar toe? Komen die ook bij elkaar in zo'n veld bij andere negatieve energieën? Je hebt een stuk verantwoordelijkheid voor de negatieve energie die je loslaat. Hoe kun je daar mee omgaan zodat je dat neutraliseert, zodat het niet de atmosfeer ingaat, andere negatieve energieën versterkt en er mee samenkomt?

T.: Je hebt het negatieve en het positieve nodig, maar schoonmaken hoort er bij. Datgene wat je naar buiten gooit, ruim je ook op. Wanneer dat in de ruimte, zou je dat met een kaars erbij kunnen doen of met wat wierook. Mediteren daarna of stil zijn helpt ook al om de wolk die er al hangt over de aarde heen en die de atmosfeer eigenlijk aardig aan het verstikken is niet nog groter te maken. Daaraan wil ik even vastkoppelen dat het moment waarop je stopt met emoties eruit gooien heel wezenlijk is. Je ziet nogal eens bij counselingsprocessen, cocounselen, dat je blijft hangen in die emotie. Je gaat dan die bepaalde emotie juist uitdiepen, waardoor hij steeds meer terugkomt. Het is de kunst zoveel emotie eruit te halen, dat je op een gegeven moment bij iets van de wortel aankomt, bij de kern. Dan kan op dat punt er licht bij komen en is het niet meer nodig om door te gaan. Dat is een heel precies moment in de therapie.

Zohra: Het is heel goed zoals T. het zegt. Daar wil ik dan aan toevoegen dat die negatieve energieën, wanneer zij niet gericht eruit komen, dus niet op mensen of dieren of de natuur gericht, deze energieën inderdaad andere negatieve energieën aantrekken. Maar ze kunnen wel door positieve energieën, die er ook rondwaren, geneutraliseerd worden.

Wanneer zij gericht worden op het leven, dus op mensen, dieren, planten, op alles wat leeft, dan is het al een niveau sterker, dan is het zwarte magie. Dan is er een werkelijk gerichte, positieve energie voor nodig om dat te kunnen neutraliseren.

Wanneer een mens, vanuit dit weten met zijn eigen verantwoordelijkheid leeft, dan kan hij door zijn inzicht en met zijn wil, zijn emoties van agressie, niet gericht eruit "gooien". Die emoties moet de mens kwijt. Anders ga je kapot aan bitterheid. Maar wanneer je het niet richt, nergens op richt - dan is het wel een negatieve energie die je uitspuit, natuurlijk - kan het echt geneutraliseerd worden. Als je het richt op het leven dan neemt het grotere vormen aan. Zo kom je dus langzaam tot steeds meer transformatie en harmonisering van jezelf en van de energieën, die je uitzendt en die je weer terugkrijgt.

Vraag: Begrijp ik daaruit dat je dus niet mensen aan mag moedigen in hun woede. Dat als je woedend bent op bijvoorbeeld je echtgenoot je de woede er alleen moet uitgooien, zonder hem te koppelen aan die echtgenoot.

Zohra: Ja.

Vraag: Pythagoras die zei eens: het is beter een steen naar iemand te werpen dan een kwade gedachte.

Zohra: Ja dat klopt. De kwade gedachte is sterker dan die steen, doodt meer energie, doodt meer leven dan een steen. Wanneer wij hier weggaan vanavond, na een mooi lied nog van Antoine, zou ik u willen vragen: gedenk deze avond door in uw gedachten nooit meer negativiteit naar een ander leven toe te sturen. Dat is al zoveel positiviteit, dat ik haast zou zeggen: wij hebben de vrede al bijna gewonnen.